

musa, formáinak szépségével csakhamar uralkodó irányt teremtett a szobrászatban. Hiszen abban a korban élt, mikor Winkelmann — Albani kardinális könyvtárosa — 1764-ben kiadja az antik művészet történetét és mikor — öt évvel később — Gianbattista Piranesi már arra serkent, hogy a szobrászok a szokásos modor helyett a tiszta görög stílust kövessék a kertek díszítésében. Canovát azonban főleg a XIV. Kelemen pápa síremléke tette híressé. Művészetét báj, kellem, a vonalak lágyága és egyszerűsége jellemzi. Herkules izomerejének kifejezése számára inkább szenvedés, mint alkotó élvezet. Canova csakhamar Róma egyik hírességévé lett, kit fölkeresni, megrendelésekkel elhalmozni ott járó fejedelem, nagyúr el nem mulasztott. 1802-ben Napoleon Párisba hívta, hogy vele szobrát megfaragtassa; majd Mária Krisztina gyönyörű síremlékét alkotta meg Bécsben. Termékeny fantáziája a modern érzés ezernyi árnyalatát fejezte ki a klasszikus művészet eltanult formáiban. —r —ő.

Magyar tárgyú angol regény. —

A háború oly mély nyomokat hagyott az emberi lelkekben, hogy az irodalom, mely az életet akarja ábrázolni, még mindig hatása alatt áll. Nemrég jelent meg az angol könyvpiacra egy érdekes regény, *Geoffroy Moss*: „Sweet Pepper“ (Édes paprika) című munkája, mely szintén háborús tárgyú. Az író a világháború hatását akarja rajzolni egyrészt hősnőjére, másrészt pedig hazánkra. A főszemély Jill Mordaut, egy angol ezredes legfiatalabb leánya. Apja, a háborúban halt meg s három leányt hagyott hátra. A két idősebb Londonban jár hivatalba, Jill pedig a bécsi angol misszionális dolgozik. Állása azonban ideiglenes és csakhamar el is bocsátják. Nővérei is nehéz helyzetben vannak: egyiket főnöke állandóan szerelmi ajánlataival üldözi, a másik pedig, megúnva az irodai munkát, férjhez megy szerelem nélkül.

Jill elhatározza, hogy elutazása előtt még egy jó napot csinál magának. A Sacherbe megy ebédelni. Ott találkozik főnökével, az öreg Hawkins tábornokkal. Ez azt tanácsolja neki, hogy mielőtt hazautaznék, tegyen egy kirándulást Budapestre,

mely Európa egyik legbájosabb városa. Jill sokat gondolkozik, fél a sok kiadástól, de végre mégis elszánja magát az útra. A hajón megismerkedik Gloryval, egy túlsokat csevegő, de amellett kedves amerikai leánnyal. Hogy megpihentesse a sok beszédétől kissé kábult fejét, a hajónak egyik félreeső sarkába vonul. — Egy parasztkülsejű ember állandóan körülötte van, s oly különös tekintettel néz rá, hogy Jill szinte félni kezd tőle. Majd hirtelen valami mozgást érez a lábában, amelyen ül. Fölemeli a födelet s egy pár sáros cipőt vesz észre, amely mozog. Ebben a pillanatban a parasztfarmájú ember hozzáugrik és elrántja a leányt a ládatól. Ez tiltakozni kezd, mire az idegen jön zavarba és kéri Jillt, hogy egyelőre ne szóljon a titokzatos ládáról senkinek. Jill ezt meg is ígéri.

Közben átlépi a magyar határt. Az idegen itt bemutatkozik: Arkőzy Tibor grófnak hívják, a „fehérek“ közé tartozik s a lábában egy bolsevistát őriz, akit Bécsből azért hozott haza, hogy itt az igazságszolgáltatásnak átadhassa.

Nemsokára megérkeznek Pestre. Jill kellemesen tölti napjait Gloryval, majd Arkőzyvel is találkozni, aki minden szórakozóhelyre elviszi őket. Glory pár nap múlva elutazik és Jill egyedül marad. Hazulról nem jó híreket kap. Nővére túlbecsületessége miatt elvesztette állását és nagyon szeretne megvenni egy falusi birtokot 600 fontért, amelyet megvételre kínálnak neki. De honnan vegyen annyi pénzt?

Jill mindenképpen meg szeretné szerezni nővérének a szükséges összeget. Mindent odaadna érte, még saját magát is! Hány nő eladja magát élvezetből, ékszerekért! Neki a nővére boldogságáért kellene a pénz!

Egy este Arkőzy felcsalja őt legénylakására s ott akarja tartani éjtszakára. Jill hidegen, üzletszerűleg kijelenti, hogy csak 600 fontért adja el magát. Arkőzynek azonban mindössze 200 fontja van. A leány ezt az összeget is elfogadja s két hónapig a gróf szeretője lesz.

Ez alatt az idő alatt látja a magyarok szenvedéseit, megismeri az Ébredő magyarokat és hallja, amint a nép „Nem, nem, sohá“-t kiált. A két hónap leteltével Arkőzy elutazik és Jillt Palugay hercegnek engedi

át. Jill némi vonakodás után bele-nyugszik a cserébe, csak azt tartja megalázónak, hogy a herceg kétes társaságba viszi s őt is a félvilági nők közé számítják. Egy nap a herceg hűtlenséggel vádolja. Összevesznek s a viszony megszakad, mielőtt Jillnek együtt lenne a 600 fontja. Nemsokkal azután Hawkins tábornokkal kerül össze, aki bemutat neki egy angol kapitányt: Harry Wythes-t.

Különös típus ez a férfi! A háború előtt a gyarmatokon tartózkodott s alig volt a fronton, mikor német fogságba került. A háború után otthon mindent idegennek s megváltozottak talált. Otthagyta tehát Angolországot s mivel elég vagyonos volt, azóta állandóan külföldön élt. Jill és Harry megszeretik egymást s a férfi megkéri a leány kezét. Jill könnyen eltagadhatná a múltját, de becsületes lelke visszariad ettől s megvall mindent. Tudja, hogy nem lehet Harry felesége, a kedvese akar hát lenni. A férfinak nagyon fáj a csapás, de visszautasítja a leány ajánlatát s elutazik, hátrahagyva egy 600 fontról szóló csekket. Jill azt

kérdezi magától a könyv végén: Vajjon van-e még számára boldogság? A felelet: Nem, nem, soha!

A cselekmény kissé lassan fejlődik, de a regény ügyesen van megírva. Jill alakja körül forog az egész munka, az író becsületesnek rajzolja ugyan, de az a körülmény, hogy szinte lelkiismeretfurdalás nélkül csúszik lefelé a lejtőn, nem teszi alakját valami rokonszenvesse. Úgy látjuk, hogy az az áldozat, amelyet hoz, nem is olyan nagy, hiszen nem kerül neki sok megerőltetésbe. Harry Wythes is nagyon jól megrajzolt személy: tipikus angol, teli előítélettel, vakon hisz szerelmében, a csalódás fáj neki, de előítéletéről nem tud lemondani. Az idegen miszsiók tagjai is mind ügyesen festett típusok. De bennünket magyarokat nem csupán azért érdekelhet e regény, mert ily különös és politikai romantikával induló fikció színterévé teszi meg hazánkat, hanem főképp azért a rokonszenvért, melyet írója Magyarország iránt érez, s melyről könyvének úgyszólván minden lapja tanuságot tesz.

Torday Emil.